

INBESPARING, KULTUR, LOVISA

Kulturen är den stora förloraren i Lovisa

Lovisa stads balanseringsprogram för ekonomin slår hårt mot stadens kulturliv. Gästateljén stänger, anrika Lovisa musikkapell läggs ner och stödet till Sibeliusdagarna skärs drastiskt ner.

Den 31:a upplagan av Sibeliusdagarna ordnas i Lovisa första helgen i september, men frågan är om den blir en 32:a kammarmusikfestival. Stadsfullmäktige beslutade i somras att spara på Lovisas kända synligaste kulturhappening och minskar på det ekonomiska festivalstödet med 20 000 euro. Kvar bli ett nominellt stöd på 6 000 euro, och i praktiken innebär det att staden skjuter över festivalansvaret på tredje sektorn.

– Staden hjälper fortfarande till, bland annat med kanslitjänster och marknadsföring, säger **Leif Eriksson**, chef för kultur- och fritidsväsendet i Lovisa men blundar inte för det troliga scenariot:

– Jag tror att Sibeliusdagarna kommer att se annorlunda ut i framtiden.

Det är inte enbart staden som stöder Sibeliusdagarna ekonomiskt. Årligen har festivalen stötts med runt 20 000 euro i extern finansiering, pengar som kommit som extra input bland annat från olika företag och fonder. Eriksson har svårt att tro att det finns större summor än så att hämta inom fondsektorn, men i teorin kan en ny arrangör hösta in lika mycket fondmedel som Lovisa stad hittills har gjort.

Enligt honom har ingen i varje fall än så länge ringt och anmält sitt intresse för att ta över stadens tidigare ekonomiska åtaganden när det gäller Sibeliusdagarna.

– Problemet är inte festivalen i sig. Konserterna brukar vara slutsålda och vi har haft många världsstjärnor som uppträtt i Lovisa. De kostar pengar. Biljettintäkterna täcker inte på långt när utgifterna för festivalen, säger han.

Festival med förhinder

För konstnärliga ledaren **Jan-Erik Gustafsson** kom sparplanerna som en chock.

– Jag fick veta om sparplanerna först nyligen, säger han. Jag har inte koll på helheten och kan inte uttala mig om vad det innebär för Sibeliusdagarna, men det låter väldigt olyckligt.

En annan fråga är om festivalens anseende avtar i och med att stadens egen uppbackning minskar radikalt; risken finns att intresserade finansierare och potentiella framtida arrangörer faller bort i samma takt.

– Det är obegripligt att Lovisa, som profilerar sig som Sibelius stad, hugger ner den imagen, säger Gustafsson men väljer att se det positiva:

– Det är modigt av Lovisa att ordna festivalen i det rådande läget. Nu tycker jag vi koncentrerar oss på årets festival.

Årets kammarmusikfestival ordnas i Lovisa den 2–6 september och det digra programmet har som vanligt Sibelius som en återkommande punkt på repertoaren.

Kulturen hårt drabbad

Hur mycket coronasituationen på-

FALLER FRITT. Lovisa stads ekonomiska balanseringsprogram slår till hårt mot stadens kultursektor. Lovisa gästateljé och stadens musikkapell läggs ner och Sibeliusdagarnas ekonomi punkteras med en minskad ekonomisk input på 20 000 euro. FOTO: KRISTOFFER ÅBERG

Kulturbesparingar i Lovisa

- Lovisa stads ekonomiska balanseringsprogram skär i kulturanslagen. Stadsfullmäktige bestämde i juli bland annat att:

- Sibeliusdagarnas stöd minskar till 6 000 euro från tidigare 20 000 euro per den 1 januari 2021.

- Lovisa stads musikkapell läggs ner per den 1 januari 2021 och ger en besparing på 11 000 euro.

- Staden sparar 11 000 euro på att Lovisa gästateljés verksamhet ändras och görs lättare. I praktiken innebär det att ateljéverksamheten läggs ner den 1 januari 2022.

- Museets öppettider minskas.

verkar publiktillströmningen är svårt att säga. Bara hälften så många åskådare får komma in på konsertplatserna, men Leif Eriksson är tydlig på en punkt: Det är inte covid-19 som är orsaken till Sibeliusdagarnas ekonomiska motgångar.

– Lovisas ekonomi har varit dålig redan länge, säger Eriksson. Det ekonomiska balanseringsprogrammet är tufft och slår fruktansvärt hårt mot kultursektorn.

– Få se om det är ett sluttande plan eller en tillfällig svacka. Det finns en stor rädsla inom kultursektorn med nya samarbetsförhand-

lingar på kommande. Det är lättare att låta bli att tillsätta en bibliotekarietjänst än en att anställa en lärare eller närvårdare. Där kommer lagen emot.

Till förlorarna på kulturfronten hör också Lovisa stads musikkapell som för två år sedan firade hundra-trettioårsjubileum. Orkestern läggs ner vid årsskiftet vilket ger staden en besparing på 11 000 euro.

Gästateljén på fallrepet

Som en verklig domänförlust för kultur-Lovisa måste man också se Lovisa gästateljé som sparmål. Staden sparar 11 000 euro på att verksamheten "ändras och görs lättare" men i praktiken innebär det att landets äldsta internationella konstnärateljé för konst, litteratur och konstmusik läggs ner, senast inom utgången av år 2021.

– Stadens självfinansieringsandel upphör, vilket betyder att också den utomstående finansieringen faller bort, säger Leif Eriksson. Risken är uppenbar att gästateljéverksamheten läggs ner.

Lovisa stad har understött ateljéverksamheten bland annat genom att stå till tjänst med själva ateljélokalen vid torget utan att uppbära hyra. Totalt sett har stadens insats handlat om en finansieringsandel på en dryg tiondel – resten av medlen har kommit från fonder, stiftelser och ministerier med Centret för konstfrämjande som största betalare (50 procent).

I praktiken är det **Jouni Jäppinen**, som mot ett litet gage från staden, fungerat som producent för kulturresidenset i Lovisa. Det är han som skött direktkontakten med konstnärerna och som i samråd med en ar-

betsgrupp valt ut konstnärsgästerna. Mellan 1995 och 2020 har ateljén gästats av sammanlagt 138 konstnärer från 22 olika länder.

"Betydelselöst"

Jäppinen är besviken.

– Det tycks inte ha någon betydelse hur mycket mervärde gästateljén hämtat till Lovisa under de senaste 25 åren. Professionell konst av hög kvalitet och 100 konstverk till stadens konstsamling, den biten vägde lätt när Lovisa gick in för att spara.

I somras fick Jouni Jäppinen besked om att ateljéverksamheten läggs ner redan i år, men lyckades förhandla med stadsdirektör **Jan D. Oker-Blom** om ett extra år. De innebär att de svenska så kallade "wapping"-artisterna som på grund av coronaviruset inte kunde komma till Lovisa i år får en ny chans år 2021.

Efter det är det slut. Jouni Jäppinen ser ingen idé med att jobba vidare utan stadens stöd; det är helt enkelt inte möjligt att fortsätta verksamheten enbart med utomstående finansiering. Med andra ord, inga nya ansökningar tas emot och all kuratering inför de följande åren, också den som redan har inletts, är in-hiberad.

– Det handlar om panikbeslut som kör ner den lokala kulturverksamheten, och det enda man uppnår är marginella besparingar. Det sänder trista signaler från Lovisa till landets konstförvaltning och till olika stiftelser, säger Jäppinen.

PETRA LIND

040 589 6697

petra.lind@ksfmedia.fi

KLIMAT, TRAFIK, BORGÅ

Borgå tar ställning till klimatprogram

Klimatfärdplanen klimatneutralt Nyland är aktuell just nu. Också Borgå kommer med ett utlåtande till planen som ska minska på utsläppen i Nyland.

Klimatförändringen är på agendan i Borgå för tillfället. Orsaken är *Färdplanen klimatneutralt Nyland 2035* – ett projekt där Landskapsstyrelsen i Nyland begär också Borgå stads utlåtande om vad som ska prioriteras och beaktas. I praktiken handlar det om ett program för att skärpa klimatmålen i Nyland fram till 2035, och målet är att understödja klimatarbetet i landskapet.

Sakteligen gäller det att godkänna programmet, och i Borgå var stadsutvecklingsnämnden först i tur med ett utlåtande på tisdagen.

Sanna Päivärinta, expert för hållbar utveckling på Borgå stad som har berett ärendet, säger att arbetet med färdplanen fortsätter inom Nylands förbund på hösten efter att man fått alla utlåtanden. I det här skedet är det oklart vad det eventuellt kan leda till för konkreta åtgärder som syns i vardagen.

Oavsett handlar det om relativt stora frågor, inte minst att Borgå har samma klimatmål som resten av Nyland.

– Den förra regeringen hade andra mål än Borgå stad. Det var något av ett problem, men nu verkar vi vara ungefär på samma linje. Nylands förbund ska nu hjälpa också Borgå att nå målen, säger Päivärinta.

I Borgå stads utlåtande, som i sista hand godkänns av stadsstyrelsen, noterar man att vägtrafiken orsakar 39 procent av utsläppen i staden. Drygt 18 000 resor från Borgå till områden utanför Borgå äger rum per dag, oftast i form av pendling till huvudstadsregionen.

Utlåtandet påpekar att färdplanen ska beakta trafiken så att det inte blir svårare att färdas inom metropolområdet.

– Det måste vara lätt att röra på sig och att kunna ta sig till huvudstadsregionen. Alla kan inte använda kollektivtrafik. Det innebär att eventuella trängselavgifter måste övervägas noga, och att resten av metropolområdet, inklusive Borgå och Lojo, inkluderas, säger Päivärinta.

Man pekar också på att en snabb Östbana märkbart skulle underlätta resandet för Borgåborna. Banan är aktuell nu efter att Kotka stad aktiverat sig genom att öronmärka drygt 21 miljoner euro för att kunna delta i planeringsarbetet och projektbolaget.

– Tågtrafik till Helsingfors från Borgå skulle hjälpa mycket, också om man tänker på klimatet. Det handlar ändå om tusentals resor per dygn. Vi har också anslutningsparkering på olika håll, och dessutom ska vi utveckla den som finns i Ensbacka, säger Päivärinta.

Nylands förbund kompletterar färdplanen utifrån städernas och kommunernas utlåtanden och åsikter. Den ska vara färdig före årsskiftet. **MAX NYBERG**